

B o g u m i k

abo

biblija humožo wot křnerschi.

Kědne hulizowaně

ja

Sserbow.

Sserbski napikar S. Jordan.

Drugi hudawf.

2/8 - 5478

S nek dom Maschize Sserbskeje
w Choschobusu 1921.

Prény staw.

Neražony žen.

Jan Starost běcho južo dluže lěta pla Anhalt-Bernburg-
stego wjercha ako gólnikařski služyl. A dokulž běcho wěrnny
služabnik, mějascho jogo ten wěrch (fěrschta) lubo a hopokasa
jomu schafu gnadu. Naplědku hustawi jogo sa gólnikařa we
štwojej góli nedaloko Magdeburka. Ta gólnikojska služba běcho
dobra, a Starost běcho deře sastarany na zaš žyweña. — Ale
wón dejascho šebe žowcžo togo nábowego gólnikařa sa manželstu
šech, dokulaž běcho ten tež štwojomu kněsoju wěrne služyl.

Starost, tenž žeden mloženz wěz neběšcho, běcho juž dluže
lěta s rědneju a dobreju marušchu slubjony, a ta běcho jomu
wěrna wostala, a schafich drugich wotpokasala. Starost šichěšcho
togo dla štwoju službu spusheczišch, jo-li až štwojej slubjonej šlo-
wo žaržasch a ju šebe sa manželstu šech namogał. Štwojomu
hubokemu kněsoju pał še netwěrascho posnasch, dokulž běcho ten
šamy twarže pschifasał, až žeden jogo služabnikow še nedej bžes
jogo wóle slubišch a tež niz ženišch. Starost še něto welgin bo-
jascho, a mějascho tchach pched tym šurowym wěrchom, a netwě-
žescho pschawe, zo dej žynišch. Šuschej togo pschošascho jogo hob-
stara mama, aby tu službu šel, dokulaž šichěšcho na stare dny pla
ńogo wostasch. Šab wóna nebyła, mějascho wón myšli šchajžu
štwojomu kněsoju huběgnušch, a š wojašam hysch, aby we tej
šchachnej tšchizosčzalětnej wojně štwojo žyweña wostajil, tenž
jomu wězej lube neběšcho.

Tšchizosčzalětna wojna sachopi še dla wěry, kaž jo snate,
w lěšche 1618. Prény žel wojny běšcho mimo, ako šichěšcho

nasch golnikar k wojakam hysch. Zaſy běchu welgin tužne we naschom kra'u. Žedna wjaſoloſcž niži neběſcho, ſchykna nažeja běſcho ſgubjona, a niži žedna chrapka tro chta, ſchuder paſ ſkaſeza negnada a ſmertny tſchach. A to nejtužněſche ja Ewangelſke běſcho, až nemějachu wedniſka, kenž by jich ſgromažil a mozowaſ. Togo dla tež Staroſt newěžeſcho, žo a komu ſe hobrochich, ako běſcho k wojakam huběgnuſch kichel. Wón woſta doma a wěžeſcho tu jomu pſchifaſanu neweſtu k hoſtaſo'u.

Viſta, taſ jej gronachu, neběcho rědna, ale ſchiche a ſpoſojne žowcžo. Wóna newěžeſcho niž wót togo, až běſcho wěch ten žen pſchifaſaſ, a až jeje žloweſ jej togo dla gramowaſcho. Gab wóna to wěžeſa, žedite neby do togo ſwólita, doſulaž mējaicho bogabojasne myſli a běſcho newinowata duſcha. Wóna běſcho wěle mlódscha aſ wón, a glěda cho na ſwojogo mozneho, weliſego žloweſa ſ ponižnoſcžu a žaržaicho ſe napscheſchitwo jomu ako góle. Schykne jeje myſli a požedaſna žěchu na to, aby ſwojomu žloweſoju ſe ſpodobaſa. Ale luboſcž ſe do jeju domu nenamaſa; ſty duch bydla cho mjaſy nima. Togo maſch a tež jeje maſch kichěſchtej měr a luboicž do jeju ſwěſtka ſaſchcžěpiſch, ale ſchykno běcho podermo. To ſebe jogo maſch taſ k hutschobe wese, až jo ſ'choſeſa a ſamſeſa. Něto nemějajſcho Staroſt niſogo wězej w domě, kotregož by lubowaſ. Togo ženſka běſcho w ſtatnej bojaſni, a dawajſcho na jogo pſchafchaſna jano krotke wotgrono. Jeje bojaſn bywaſcho welscha a huſcha, doſulž wón jej pſchi rhyſchem pſcheglědaſnu ſchcžofaſcho a ſe na ſu blabaſcho. Zeſto ga jej humjatowaſcho: Neroſymne góle, nenahuzona nima Viſa! a gdyž wona potom plakaſcho: dy žumarſka!

Schyknu ſwoju negluſu chychi wón na ſu, rowno ako by wóna ſama na wſchom ta wina byſa, a gaž potom jeje maſch jej pomoz kichěcho, ga humjatowaſcho hobyma. A taſ nebu lepej ale górej, dalej a wězej wón ſtwardnu, zeſto woſta dny a nozy w góli a nepſchiže domoj.

Lěta ſe minuchu, ale ten ſly duch ſe njeſgubi. Zeju man-
želſtvo woſta bjeſ ſi chi, a taſ běſcho ſlědna naſeja teju žeńſkeju
na hujadnańe ſgubjona. Welgin zeſto pli chęzowaschtej, gaž zlo-
wek doma nębęcho, gaž paſ tam běſcho, ga zeſy dom roſlegascho
wot jogo dręſcha a klęſcha. Zich dom běſcho ſname zaſa tſchi-
za czalętnęje wojny, nęmę a nęſjadnoſcę, ſloſcę a gręch ſe kńę-
zaſcho, chękno dobre paſ běſcho ſabęte, ſchękna luboſcę hugaſńona
a ſchękno pſchijaſchelſtvo ſgubjone.

Drugi ſtaw.

Kral Guſtav Adolf.

Uto bęcho nuſa ne huſcha, ga běſcho Poža pomoz nejbližſcha.
Guſtav Adolf, chwejdojſki kral, pchizo w lęſche 1630 ſ tſchizaſcę
towſhnt wojakami Evangelſkim na pomoz. A wjaſele a naſeja
roſchi ſe ſaſej do huſchobow ſchęknych evangelſkich kchęſcę-
janow, a chuder, teſ we nejrńſchej ſchpę zaſcho jaden k drugemu:
Ten humoſnik ſe pora!

Guſtav Adolf ſtupi w Pomorſkej ſe ſwojim wojniſtwom
i lózi, pajze na ſwojej koleńi, ſwignu ſwojej ruze górej k nębju,
módlascho ſe a zaſcho, aſ nęjo pſchi chek kraje a ludh dobywat, ale
jano ſwójim bratscham na pomoz. A potom ſchęgnu wón doby-
wajuzh wot jadnogo měſta k drugemu.

Pla gólnikarejz běſcho ten zaſ nejtuzńej. Staroſt běſcho ſe
tomu piſchu powdal a klęjascho w dome górej nęžli žedńe peribej.
Žeń ze dejaschtej melzasch a niz rńſchego ſłowka piſnuſch, howaz
ńebęcho deře. Jogo peribejcha nęweſta běſcho humřela, a nę-
węzej togo dla wón na ſwójju žeńſku taſ ſogolascho.

Ze wojniſke hulizowańa wot dobyſchow ſchwejdojſkego krala
ſporachu jogo ſaſej na jogo peribejſchne myſli, wón kchęcho k wo-
jakam hęſch, a doma chękno woſtajiſch. We wojńe kchęcho ſwojo
žyweńe ja evangelſku węru woſtajiſch. We dńo a nozh myſla-
ſcho ſe na to, taſ by to hujjadk. Taſ wón huſgońowascho, ſe

a tak daloko Gustav Adolf jo, hupožka teke želascherow, aby se sa tym dopřichaschowali. Tak minu se nashine a teke shine, nalěto se pschiblišascho, semja se selenascho, ptascki sašej rědnie spiwachu, a Starost mējascho schyčno pschigotowane, ab do wojny schel. — Ale napschizmo jatšchaschy jogo poiwescz, až jo Tilly, fejzorski huschy, k Magdeburkoju pschischegnuł a jen hoblagnuł. Kuždy žen hupožka won něto both, aby sgonil, tak stoj, a lez se Gustav Adolf hyschczi pschiporał nejz, dofulž kschěscho potom jěžno k nomu chwatašch. Won sam chojšascho po póli, goňony wot bojasni a tšacha. Jogo ženka pak niz newěžescho a se ta-kego nenažejascho. —

Ten 9. maj 1631 běšcho tšchaschny žen sa hobydlačow Magdeburka, — jich město bu dobyte, stamane a spalone. Dwažascha towšynt luži buchu we nom hužmerschone s mjazom, hogňom a wódu a pšes glod. Hogeń a woda póžreschtej tch, kenž běchu mjazoju huběgnuli, a glod hužmerschi tch, kenž běchu hogňa a wódy se hobijali. Žischi pytachu s tužnym wołaním kwóje starejsche, a malke góletka wižachu na nadrach kwójich sabitych mascherow. Drugich saschtapowachu wojaki s dlujkimi kalakami, našechu jich po měsce a chytachu jich do paleznych wjažow. Tilly, na kotaromž taka wina lažy, da schescz towšynt schelow do rěki Sobja (Elbe) sechytasch!

T i c h e s c h i s t a w.

Sšyrotá.

To wschyčno sgoni tež gólnikač Starost. Samyžlony chojšascho po góli, a lej, tam smača ras žajtšcha zusego gólza, kenž na tšawbe lažascho a spascho. Ten gólz běšcho rědne góle, hokoło wošym lět stare, deče hoblazone a mējascho welike knigly pschi se lažeze, kenž mējascho sa schnoru pschiwěsane. Gólnikač, se žiwužy na tom góleschu, glědascho zełu chylu na togo gólza, a jomu běšcho tak žitno hokoło hutschoby, rowno aby to góle jaden

bot Božy a janžel s njebjastego raja byl. Wón pschistupi a wot-
zyni te knihy, a lej, wón je powlětnu, ako by blyst do nogo derik,
pscheto te knihy běchu biblija.

A wón stojascho, a newěžescho, kať jomu jo. Jogo mlode
žisheze lěta stupichu jomu psched wozy, wón je domarkowa togo
domu swojogo nana, kať jo tam schedne jomu s biblije lasowať.
Psihi taľem domarkowańu požedascho wón te sbóžne lěta swojeje
mlodojczy, jomu bu tať měto hoťolo hutschobny, a dsh jomu s wo-
zowu chrapotachu. Ach, kať wele lět běchu je minuli, až nejo
wězej bibliju do ruki seť a je nejo wězej na swoje mlode lěta
domarkowať, abo běscho je sa neknizomne a rjine žaržal ako swoyo
zeľe žyweńe. Něto na ras taťa rědnoscž, taťa tšchafnoscz we jogo
rosbitej hutschobe!

Ten gólazť chapjascho je gnusch, wotzyni wozy ako dwě rědnej
swěschezej gwědže a glědascho s nima, hyschczy saspany, na togo
pla nogo stojezego gólničara. Ten gólazť tšchěscho stanusch, ale
namožascho, a pajže safej t semi. Starost tšchěscho jomu pomoz
a pschime jogo sa ruku, ale ten bogi namožascho stojasch a žalo-
sečascho tužne.

Žo schi jo, mój swynko? hoptšascha jogo pschijasne ten ho-
waz swowny zloweť.

Dch, mojej nose mě welgin bólitej, wotgroni ten golazť s pla-
kuzym głořom.

Žo ga by how pschisšel?

Ja je domarkuju, až som zora tudy lažezny wóstať, dokulž
běch welgin muzny a běscho južor schma, newězech je tež dalej,
a tať som plakať a huřnuť, a som spať až do něta. — Dch, ja
som welgin glodny, dajscho mě nězo t jězi, luby mužo!

Starost pschime do kapse, huschěgnu skibku klěba, a da ju
tomu golzoju, a ten jěžascho, až běscho luscht pschiglědowasch.
Starost mějascho nad tym swoyo wjažele, nepšchaschascho jogo
pať niz, tať dlužno ako wón jěžascho. Potom žascho t nomu: Me

groń mě, mojo góle, zo by how pschisšel; ty mě huglědajš, ako by zusy byl.

Magdeburka som pschisšel, tam by te rědne wjaže wschytne spalone, a grosne žědy s dlujkimi brodami a se kwětkami mjazami by te boge luže hužmeršili a do hogńa sechtoli. Tež moja luba masch jo spalona, tež mój mašy bratsch a deře teke mój luby nan; ja nejkom jogo wězej wizeł. Za běch se psched tymi stymy zlowekami sposy postole huchowal, ako se porachu, a lodki a schpiški sbijachu, a schytno sechu a wen chytachu. Ako jo se potom nasch dom palil, hulěsech a wizech moju lubu masch w hogńu lažezu a teke mojogo bratscha. Za wolach, ale hogen padascho na mńo, potom skozych psches nen a pschizech na gažu a wolach sazej žalobne. Tam stupi ku mńo grosny žěd, bijascho mě a tschěscho mě do hogńa chyschisch, nebduli s měrom bysch. Na to huběgach s města, zož hužmersche schytne luže.

A zo něto pojzošch?

Do górow s hujtoju.

Ehto to jo?

To jo mojeje maschere bratsch.

Kaš jomu grońe?

Kněs hujš.

Newěsch žednogo drugego měńa?

Newěm.

Žoga bydli?

Tosch na tych górach w měsce.

Echo deře, mój byn, ale tosč te góry by schyrote a daloke a how jo wele městow. Newěsch ga to mě togo města, zož tvoj hujš bydli?

Ten gólz se myšlascho a myšlascho a wotgroni: Za newěm, ale drogu s nom som wěžel. Som s lubeju mascheru ras pla hujša byl, zora běch na pschawej drose, wjazor paš se sablužich a namožach wězej drogu namasch.

Kaš ga tebe grońe?

Bogumiš.

Namajsch ga žednogo drugego měna, taš ako šu tvojomu nanoju gronili?

Jo, mě grońe: Bogumiš Liban.

Jo jo tvoj nan byl?

Wón jo byl řichamař a jo měl lože na rěze. To běchu rědne lože, mej šmej s mojim bratschom zesto na nich bylej.

Jo ga šy bibliju seš, kotaruž se šobu nošyšch?

To jo moja biblija; moja luba majsch jo mě ju daša, ako jo me do schule poraša. Te grosne žědy běchu schpischku sbili a bibliju do hogńa chyschili. Ako mimo gnach, wižech ju pódla lubeje mačere lažezu a sech ju se šobu. Ta biblija jo moja, a kuždy wjazor, šerivej něžli spat žěch, šom s nej, e majcheri lasowaš. Se schnoru šom šebe ju pschitwěšaš, ab ju ř hujkoju šobu seš; ale ja namogu dalej hyčh, dońaš mńo ř nomu.

Togo dere něbužomej smašašch, wotgroni Starost se řdsami we wozhna. Ja zu schi taš dlujko w mojom dońe měšch, až tvojkej nose řažhotej. A s hutschobnym wjašelim wese wón jogo gorej na šwojo rame, wese teše bibliju, a žěšcho s nima domoj. Šomu běšcho taš lažko hošoło hutschoby, ako šerivej žedńe, ale hyschězi lěpšcha gluka žašašcho na nogo doma.

Štwórtý šta w.

Tužhza ma końz.

Jogo manželska še malo něžiwowašcho, ako še jeje žlotbeš s tym gólazkom porašcho. Wón něglědašcho wězej taš grosńe, a jogo rěž běšcho pschijasna a lubošna. Šubkaj tošch to góle, žašcho wón ř nej, a glědaš sa řim ako jogo mama.

A ten gólazk, kotaregož běšcho do měteje postolki položyła, pschime ju sa ruhu, poščašcho ju, a hurońi goruze dšy.

Šaš ga schi grońe, hopschašcha wona jogo něto s mišnym głošom.

408 108

Bogumiš, wotgroni góle.

Bogumiš, rjafnu wóna płafuzy, styknu ruze a žascho: Bog buži teke nam mišy!

Ten gólnikař wese něto šwoju ženšku ša ruku a glědašcho jej do wozowu. To něběšcho hyschczi žedne žyni. Žinža pať běšcho we tom domě, ako by Božy jańžel š něbja dołoj pschischel a trošcht a gnadu šobu pschińjašl. Wona pschlašcho to góle a płafascho hyschczi zelo. Zeje duchne hošo husna, až ten gólazl se šwojeju bibliju jo ten dobry hujadnařski jańžel, bjes kótregož běšcho jich dom až do něta byl. — Bogumiš hajžlašcho teje rošteschónoneje ženškeje blěde hoblizo, a teke Staroštoju štipichu dšy do wozowu. Ako wona to wižescho, šchěšcho wón še na boš hobroschich, ale wóna šapschime jogo hošoko ichyje. To běšcho předny raš, až šebe taše dowožy, šchytka bójasń běšcho pschejz, ako hoblizo šwójogo złoweka taš mišne a jogo wožy we dšach wižeka běšcho. A glědaj, wón jej něhoborascho. Ten gólnikařski dom běšcho žinž kradu hynašchy; dobry jańžel še we nom kněžajcho. —

Gaž jan rědny pupk lubosczy w hutschobe do žysta nesmaršno we mrosach žyweńa, podušchony možo dšujšo wostasch; raš še to šlyńzo psches kluste mroki pscheschischczijo a jen hožywejo, a to žesto pon, gaž še to nejmeńej myšlimy. A šwischente po takem dšujšem zakańu jo wele rědnejšche a lubšche, jo lubšche ako wschytne druge šwětki, šenz w pschawem zašy hušwitu. Welgin špřytowana ženšžyna hutschoba lubujo pon šchym wězej. We tužyzy jo bogabojašna ženška welgin lubošna, glich dej jeje tužyza w pschawem zašy pschestasch, šerwej něžli jeje hutschoba štwardńo.

Neglufa huzynijo złoweka šapředńa twardego a wón še staja; ale gaž neglufa dšujšo trajo, pon še jomu šyšta a wón homěšno. Pla ženškeje jo to hynaz, ta jo nejšerwej měka, ale našlědšu štwardńo; wona jo lutoščitwa a póšna dšow, ale gaž žrědlo jeje dšow šapschajšjo, a wona jo hyschczi nelubowana, šajšchpiona a plogowana, ga pon štwardńo, a niz námožo jeje hutschobu ho-

měšchych. Wiskyna žaloscź přichesta k jeje a jeje zlotweća gluze přerwej něžli jej hutschoba stwardnu. A glědaj, zush a hošpřo-
schony gólazk běšcho to lube hujadnarške słowo hugronik.

Starost něščěšcho abo namožascho nowe gluzne zusha přche-
nascź, wón kschěšcho je hoščěscź, a huběgascho do góle. Ale,
kať žiwno, wón se němhyšlascho wězej na to, ab přwoju ženísku nu-
žik a k wojašam schel; a ako se togo domhyšli, přomascho se a
něwěžescho, zo by šam se šobu žynik. Wón kschěšcho šaše sky
hych a grosie žynich, ale jomu ta sloscź wězej tať lažko wot
hutschoby něščěšcho, ako přerwej. Ako se wjazor přchibližascho,
roschi wón se domoj, a stojascho přched žurjami přwojeje wjaže
bžes togo, aby jo wěžel.

Wiska běšcho doma wostała, běšcho Bogumilowu nogi myła,
se ja nogo štarala a jomu nošyla a dawala, zož lěpšeho
mějascho, přcheto lutoscžiwa ženíška nepřichestaio dobrotu žynich
a lubowasch, a to schym wězej we tych dnach, zož jo šama gluku
dostała. Dere jim, jo-li až nětogo maju, komuž mogu přwoju lu-
boscź hopošasach, a dere, jo, lěpej tomu, kotaromuž přwoju luboscź
hopošasuju. Tať teke Wiska togo gólazka, kotaryž běšcho jej ako
wjazorna gwěšda we jeje tužyžy hušchožik, do přwojeje lubosczi
podnuri. A ta boga šabkuzona šhrotka, kotruž běšcho tichašchny
wichať s nanowego doma do zushy huchychik, namała tudy šbóžnu
mascherinu luboscź. Ako wěrne góle šchyl se Bogumil k přwo-
jej nowej mascheri, a hulizowascho s přazom přwoju weliku ně-
gluku, a wona s nim žalowascho a plašascho.

Ale teke wot přerwejšchych rědných dnow wón hulizowascho,
wot lubeje mascherki, wot nana a bratschika, wot hujka a drugich
šwožbných, wot šožow, na kotarychž běšcho se s bratschikom wosyl,
wot šwójich kniglow, něwězej pať wot přwojeje biblije, kotaraž
běšcho jomu přche wscho luba. Wiska a jeje masch pošluchaschtej
pilně na to góle, a Wiska jogo we hulizowanu žesto k hutschobe
přchischichcžowascho. A ako ju po žišchezem našogom přchaschachcho:
Žošcho něto wy moja luba mama hych, dokulž moja luba masch

jo náboga a spalona? ga ƚe wona slěkaŝcho we ƚłodkem ƚazuŝchu taŝeje gluznoŝczi. Jo! jo! ƚaŝcho wóna i ƚlazom, ja zu byŝch twoja mama, a Staroŝt bužo twoj nan, ja ƚe togo nážeju, ƚ mojej twojej a jogo gluze. Ty bužoŝch ƚřežniá luboŝczi mjaŝ nama. Zny tomu mužoju, ƚenž jo ŝchi tu móu ƚŝchińaŝl, ŝchytno ƚ woli, wón jo mój manželŝti a namamej žednych žičhi. ƚi choŝ jogo, aby twoj nan byl, a tebe ŝa ƚtwojo góle górej ŝel. Bog bužo ƚtwojo žognowaně i tomu daŝch. — ƚiŝchi taŝem roŝgránańu běŝcho Bogumiŝ na jeje kline huŝnuŝ, a newotzuŝche perwej něžli golniŝar na wjazor do iŝchpy ŝtupi a ƚe a nim ƚŝchaŝchaŝcho. Ně jo ƚe žowaŝo, ƚaŝcho to góle, nan a maŝcheŝka ŝtej tudy ƚŝchi móu byŝej a ŝtej me wam daŝej a was ƚi choŝbyŝej, lěž ƚi chěli mój nan byŝch. Golniŝar powda jomu melzajuzy ƚŝchatwu ruŝu a poŝluŝchaŝcho daŝej na jogo powedańe. Na nom běŝcho wizeŝch, až to góle lubujo a ƚe ŝa no ŝtara. Wón běŝcho ŝa ƚtwoju ƚroŝnu hutichobu něžo namakaŝ.

ƚěty ŝtaw.

Biblija žyni žitwy.

Wo wjazeri weŝe Bogumiŝ ƚtwoju bibliju a hupŝchoŝny ƚebe, lěž by ŝměŝ i něje laŝowaŝch, ƚaž perwej doma. A ƚaŝ nedejaŝ jomu golniŝar taŝu ƚŝchoŝbu ŝwoliŝch? Bogumiŝ ƚytaŝcho a ho- brojchaŝcho jano ƚopeno ŝa drugim, a jogo ruŝa bu wot ŝchoŝomóž- neje luboŝczi, ƚenž huŝchej naŝ bydli, ŝchaŝne wežona, až něto to ƚŝchatwe ƚłowo namaka, a wón ŝachopi taŝ laŝowaŝch: „Wy nejlubŝche, lubujmy ƚe mjaŝ ƚobu: ƚŝcheto ta luboŝcž jo wot Boga; a chtož lubujo, ten jo wot Boga narožony a ŝnajo Boga. — Chtož nelubujo, ten neŝnajo Boga: ƚŝcheto Bog jo ta luboŝcž.“

Liŝze běchu te rědne ŝchpruchy ŝnate, ƚenž powedaju wot lu- boŝczi ƚ Bogu a bližŝchemu, ale i huŝt togo góleŝcha ŝněchu jej ako ƚroŝetojŝke głoŝny; Staroŝtoju ƚaŝ, ƚenž juž dlujko něběŝcho niž i biblije daniž ƚlyŝchaŝ daniž wizeŝ, běchu to marŝajuze ƚłowa.

A Bogumil lasowascho dalej a te błowka padachu dlymofo do jeju hutschobowu: „Nicht nej o Boga nigdy wižek. Jo-li pať až fe mjas boby lubujomy, ga wostańo Bog we naß, a jogo luboscź jo dopokńona we naß. — Bog jo ta luboscź, a chtož we luboscźi wostańo, ten wostańo we Bogu, a Bog we nom. — Bojasń nej o we luboscźi, ale dopokńona luboscź hu- chyschijo tu bojasń: pscheto ta bojasń ma schěžu. — Chtož fe pať bój, ten nej o dopokńony we lu- boscźi. — Gólnikarowa namožascho bwoje dsh dlěj satawisch, ale plakascho s głoßom, wothobroschi fe a stupi k hoŋnoju, glě- dascho k ŋebju górej k tym blyschczatym gwěsdam, zož ten ŋněš dopokńoneje luboscźi fe kněžy. Bogumil pať lasowascho dalej: Gronili něcht: Ja lubuju Boga, a gramujo bwojomu bratschoju, ten jo dgar. Pscheto chtož bwojogo bratscha ŋelubuju, kotregož wiži, kať móžo ten Boga lubowasch, kótregož ŋewiži? — A tu pschikafń mamy wot ŋogo, až ten, kenž Boga lubuju, tež bwojogo bratscha lubowasch derbi.

Tež gólnikar stamu a stupi k drugemu hoŋnoju. Po chyli pať stupi k bwojej manželskej žońe, a žascho k ŋej s lažka a s gnu- tej hutschobu: Luba Lisa, tosch to góle s teju bibliju jo nama Bog požlal! A wón žěscho plakujzy wen a ŋepschiže ten wja- zor wězej do ischpy. Tak ŋeběscho wón hyschczi žedne k bwojej rowni gronil, a s ŋej hyschczi žedne tať powedať. Wóna pajže plakujzy pschi hoŋne na koleni, a sdychowascho: Žěť tonu lubemu Bogu. Potom žěscho k tomu góleschoju, hoboymascho a poschka- scho jo; a ten wjazor wosta bweťh wjazor. —

A wot togo wjazora pschibližaschtej fe manželskeju hutschobe bližej a bližej, tať až běschtej naßledku ako jadona, a Bogumil k tomu tať pomogascho, až žeden bžes ŋogo blysch namožascho. Pschiže gólnikarowu nězo na sadoru, abo kschěscho jogo ta stara

skoscź jašej sajnafch, — na wjazor ƚe tuždy ras ƚgubi, gdhž Bogumił ƚ biblije lafowafcho, a žeden wjazor ƚe něminu, žož wón něby statw ƚ biblije hulafowaf, a wfchytne na něgo pilně pofłuchachu.

Schesty statw.

Wjazole a tužne dny hu gólnikafejz.

Bogumilowej bolezeje nofe bėschtej fažykej, a gólnikafejz ƚe bojachu, až bužo něto fchėsch pschejz a t jogo hujtoju. A možno, až by togo hujta namafali, dofulž mě togo gólescha a to mě jogo nana fnajachu. Ale Bogumił fa nim něpožedafcho, ale hulizowafcho zesto, až jo ƚe jomu wot lubeju starefcheju zowafo, fať stej jogo napominafej, až tofch wj noweje starejscheje dej pschafwe lubo měfch.

Wjazorne lafowanė ƚ biblije, a lubofne fažaržanė teje ženfsteje pschefchitwo ƚwojomu žlowefoju pschėhobrofchi jogo hutfchobu fať, až bu wėrny a lubofcžitwy manželfki. Wón hufna afle něto, fať fchafny poklad jo jogo ponižna rowna. Wifny gluznofcź togo dla ƚ tuždym dnóm pschiberafcho.

Sabyte bėchu te tužne dny a fchytan plaz a plifchcź tafich dlujfich zařow, ako zujafcho, až jim Bog, ten luby Knėš, goletto hobraži. A jeje manželfki plafafcho dla hutfchobnego žėfa, ako tafė ƚgoni. A wot togo dnā hubėgafcho ten fhy duch, a Bože janžele teje lubofcži, togo mėra a teje fpofojnofcži ƚe we jich domė knėžachu. A Bogumił, ten pschifnafaf tafėje gluznofcži, wofa ako lube gole pschi nima, pscheto jima něbėfcho možno, jogo hupofłafch. — Gólnikaf porafcho jogo do fchule, žėfcho tež na ƚudnikofstwo, a hugotowa tam ƚ piřmom, až dej Bogumił jogo ƚamfki ƚhn bhfch, fať až mėjafcho ten něto to mě Starof, a jogo ƚeribefche mě Liban bu fabyte.

Welika žlowefna glufa pať nějo bžes bojafni, pscheto how na femi něderbitny statwefje gluznofcži měfch, a gab ƚe nafch dom až t něbju pofwigaf a fchafně ƚe rofchytaf, ga wefno

nam Bog nězo lubego s ňogo, a ta blyščezza rědnoscź sgaŕno do ſwětneje sachadnosćzi. A lez by ſe pſchaſchali, zogo dla Bog taſe zyni, chto ſchěl nam na to wotgroniſch, pſcheto Bože drogi ſu huſchkej naſchych myſlow. —

Malěto běſcho, a Wiſta mējafcho mlode žowcźto. O, kaſa gluznosćź, kaſe wjaſele, aſo nan na ňo glědaſcho, a jo na ſwojima ruſoma noſaſcho! To běſcho ſa niſch nejhuſcha gluſa. Wiſta niž wězej ſebe ňepožedaſcho, ale — ſa tyžeſ běſcho ňaboga.

Sugroniſch ňamožomy tu boloscź a teſchnoscź, kotaraž Staroſta ſapimě, aſo jogo manželſta předt ňogo ňaboga lažaſcho, a to ſchym wězej po taſ krotkej huſchobnej luboscźi. Wón lažaſcho na kolenach, a ňamožaſcho ſebe wodaſch, kaſ ňepſchijaſny běſcho te předne lěta pſcheſchimo ňej byſ.

Jan jadno lěto běſcho jeju gluznosćź traſa, a něto, aſo běſcho jima ſlyŕžo žyweſna taſ byſche ſaſwěſchilo, něto dejaſcho taſ napſchiſmo sgaſnuſch. Zogo ſamyſlowy wjaſym ſe roſchi, a wón wižescho hoſoſo ſe wſchytno ſchmojte a poſno ňeglufi. Rěd-
to woſta wón doma, a chojžaſcho po zelnych dñach a nožach po góli, jo, wón ſe wotergi aſle po nětotrych tyžeſnach doma poſaſa a potom na ſwojo góle lěbda poglědnu. Wón ňamožaſcho ſa-
bſch, až jogo rowna dla togo žowcźta jo dejela humtęſch, a t ňomu žedneje luboscźi wězej ňemējafcho. Sly duch ſe ſaſej na ňom kněžaſcho, jo, mējafcho wětſchu móž aſo perwej, a row-
nož ſe jogo žowcźto jomu huſmewſtoſaſcho a ružyze t ňomu po-
ſtajaſcho, wón běſcho a woſta twardy.

С е д њ м њ с т а в.

Bogumiſ a biblija.

Ŧitomu ſeběſcho něto górej, aſo Bogumiloju. Zogo druga maſch, kotaruž běſcho rowno taſ lubo měl, aſo tu přednu, běſcho jomu taſ rano ſamtela a Staroſt ſa nim ňepſchaſchaſcho a raſta na ňogo ſepoglěda. Taſ ſe ta boga ſyſrota taſ tužaſcho, až bu chora Echeſcź tyžeſnow lažaſcho Bogumiſ a mējafcho welite bo-

lwyjzi, wón powedascho w bludnosćzi wot négluſki w nanowem
domie, wot plomeńow a mjazow, wot maſchere a bratschiſka
w hogniu. A ako běſcho ſaſej ſtrowschy a móžascho ſtanuſch, ga
běſcho ſchen hynaſchy, jogo wjaſelofcž běſcho pſchejz, wón běſcho
a woſta tužny. Za ſtara mama, Wiſzyna maſch, a hyschczi jedna
druga ſtara ſlužabniſa běſchtej jan doma, hobej běſchtej ſtarej
a welgin tužnej, a mějaſchtej ſ tym małym žowcžkom (jomu
běchu Leńka nagronili) doſcž hobſtarańa, a ſamožaschtej ſe ho
Bogumiſka ſtaraſch. Wón běſcho togo dla na ſam ſe poſaſany,
a woſta teke ſam ſa ſe; žeden a niht jomu raſa rhyſcheje lu-
boſczi nehopoſaſa. Luboſcž jo paſ ſlyńzo žyweńa, kotraž wſchytno
rědne kwiſcheńe we žloweznej hutſchobe hubuži jo, bžes jeje grěſcha
woſtańo wſchytno ſymne. Bogumiſka běſcho taſe ſlyńzo welgin
rano a jěžno ſgrěto, togo dla běchu wſchytno pupki rědne ſa-
kwitli, něto pſchižo pójny mrós, a wſchytno rědne bu ſtamane,
a zož něto roſcžescho, to woſta nutfchi a newižone. Wón běſcho
wot zelego ſwěta wotželony, a togo dla natwari ſam ſa ſe ſwět,
a dofulž ſe niht ho ſogo neſtaraſcho, ga tež niht neſgoni, kaſt
by jogo nowy ſwět byl. Ten podložk jogo nowego ſwěta běſcho
biblija. Wſchytno rědne historije běſcho ſ ſeje ſ glowy nahu-
nyl: wón bydlaſcho něto mjaſ tymi ſtarymi woſchzami, pla
Abrahama, Iſaaka a Jakuba a pla Joſepa; wón paſescho ſ bi-
bliſtimi paſtyřami ſbóžo a pſatkowaſche ſ tymi poſłami togo
Kněſa, a ſ tym ſwětyhm pſchiruzy do towařſtwa ſwojich lubnych
ſamrěthch: ſwoju maſch a Wiſku, nana a bratschiſka, běſcho pla
nich a roſgrańaſcho ſe ſ nimi; to běſcho jogo nowy ſwět. Zeſto
žescho ſe ſwojeju bibliju na najſchpu, laſowaſcho we nej a pſche-
glědowaſcho te rědne bildy, abo wón žescho ſ nej do gólki, lagnu
ſe do chłodka, laſowaſcho a běſcho pla ſwojich lubnych, a zeſto wón
podla hužnu. A potom ſe jomu zowaſcho: až ſtej jogo lubej
ſtarejſchej a bratschiſk pla ſogo, a kaſt wón ſe ſ nimi roſgrańaſcho,
a grajaſcho ſe ſwojim bratschiſkom; abo wón běſcho pla togo
kněſa Jeſuſa a mjaſ jogo poſłami a žiſchetkami; abo wón

pařescho s Dabitom jagnětka a wojowascho s wěllami. To běšcho jogo towarstwo we dńo a w nozj.

Alle wón nēbēscho weto hobstawne gluzny, pscheto tež jomu pschizechu shtundy, žož řebe požedascho, aby mogł se žyweju duschu ře rošgrañasch a řebe rownemu do wozowu poglědnusch. A dokulž w zelem domie nicht nēbē, kotaryž by wo jogo lubosč rožel, ga huglěda řebe k tomu tu mału Leńku. Ta rědne pschiberascho, a wón dejascho s něju grasch a žyńascho jo rad a s wjařelosčju. A ta ře k němu tał nahuzj, až něšchēscho wot nitogo bysch brana, ako wot něgo, a jan wot něgo řschēscho mēsč jěšč; wón dejascho ju kolebasch a jej k spańu spiwasch. Bēscho-li ře naspała, wese ju na jadnu ruku, a pod pažu řwoju bibliju, chojžascho s něju hokoło, pschichadascho do gólki k pastyrjam a žělascherjam, jěžascho s nimi klěb a pijascho se studne wódu, a wot wschogo dawascho neřertweј řwójeј lubeј Leńze, a nějě a nēberascho niz, řertweј něžli ře wona najědła nēbēscho. Potom lasowascho starym a mlodym, žeńskim a žišam se řwojeje biblije, a woni pořluchachu pschi řwojom žěle pilne na něgo.

Tať minu ře jałno lěto řa drugim, we jich domie wosta wscho pschi starem, jan Leńžyna stara mama řamte. A něto běšcho Leńka we wschom Bogumiloju pschiruzona. Ako běšcho graschu hurořła, bu wón jeje huzabniř. Wona námožascho bžes něgo bysch, a wón niz bžes něje: wón ju huzascho, wón s něju grajascho, wón ju wěžascho, wón běšcho jeje towarisch. Nan běšcho jan rědko doma, wón pytascho žiwinu, abo běšcho pla žělascherow w gólkach abo pla wěřcha w mēsčze, stara řlužabniza běšcho hobusna, a togo dla dejascho bysch Bogumil mařej Leńze nan a mařch, řlužabniř a huzabniza, bratsch a pschijaschel.

Tať běšcho Bogumil wětschj narořł a juž rědny mloženž, a móžascho po žišchezu s Leńku ře rošgrañasch, ako ju teke huzysch a řublasch. Wón hulizowascho jej te biblije řchojeńa, pořasowascho jej te rědne bily w bibliji, nahuzj ju lasowasch a piřasch, tež hjatowasch. A tať běschtej woneј řlawne gromaže, lasowa-

šchtej w bibliji, pišaschtej, bjatowaschtej a rošgranašchtej že wot
tych starých woschzow, wot Boga togo kněša, wot togo sbóžnika
a jogo poŕlow, wot tych štwětych janželow, wot lubeju masche-
towu a nēbjaskego raja. O, to běchu jim šchaŕne lěta, polne
wěry, lubosczi a nažeje; to běšcho gluznoscz, štwěta, žysta a
šchaŕna, kenž jo jan rědko how na semi k smaŕanu. Taŕa gluz-
noscz trajascho pla nēju dlujke zaŕy, a běšcho šchaŕnejša nēžli
ju druge maju, ale schym wěšcha běšcho žaloscz, kotraž jeju s ta-
keje gluznosczzi hubuži a nēsmilne hustaržy

W o š y m y s t a w.

Žamka.

Ženka běšcho sternasczo lět stara. A jeje nan žascho k nēj:
Mojo góle, ja budu že saŕej ženisch a tebe drugu masch dasch,
aby že ta sa tebe starala. Ženka nēwěžescho, lēž dej že dla taŕeje
powesczi wjaŕelisch, abo dej že hobtužyšč; jej běšcho taŕ žiwno.
Bogumil běšcho jej žesto wot maschere hulizował, a mascherinu
luboscž huchwalil, taŕ až běšcho žesto sa mascheru požedała, ale
nēto že glich pscharbe wjaŕelisch namožascho. Tež Bogumil nē-
běšcho wjaŕoŕy. Wón, ten rědny a dēre froszczony mloženz, běšcho
nēto sa gólnikařskego pomocnika pschistawjony, wón husna, až
ŕu jogo neigluznejšche lěta mimo, a až jogo te pschiduze se žed-
neju mascherineju luboscžu husbožnišč nēbudu. Wón tež sna-
jascho tu ženštu, ako dejascho pschichodne w jich domē gosposo-
wasch, wón ga ju běšcho žesto w mēscze wižel, gaž běšcho nan
jogo do mēsta k wěrchowju poŕlał. Wona nēběšcho wēzej mloda
a stojascho we ŕlužbe wěrchowki. Žuž wēle lět běšcho sa mužom
chojžila, ale nēbě žednego huŕojla, kaŕegož woŕebnego a bogatego
ŕebe požedascho. Nēto naŕledku huglěda ŕebe gólnikaŕa a wo-
šjawi to wěrchowze, a ta groni to štwojomu žloweŕowju, tomu
wěrchowju, a taŕ derbescho Starost štwoju drugu s jogo ruki k hol-
tarju wjascz. Wěrchowka ŕama hugotowa štwazbu, a ta wēlgiz-
lano hupšchóna nēwēsta powedascho miloscžiwbe s Ženku, kotraž

běšcho tšochu slěkana, glich deče pšhistojna na bwažbe, a slubt jej tž rědnu draštwu, rědne parole a pšschcžen. Leńka pať wotgroni, až na taťe něglěda, a jeje hušchoba taťego bje něpožeda. Ta gjarďa něweřta pať wijašcho s glowu a wotgroni: Ty bš gólnikařa žowka a derbišch bšch ako taťa zěščona a namožošch chojžišch ako burška; to bje juž bužo wšchytno namakašch. To ga jo wizešch, až žedna mašch schi hužyła nějo; ale ty bš mloda, ty mōžošch hšchcži wěle nahufnušch.

A juž w přednych dnach bšwojogo manželstwa chapjašcho Leńku hužyšch, ale niz jan ju, ale teke Bogumila a Starosta, bšwojogo žloweka. Ta burška pšhistojnosč, kaťuž běšcho Leńka s teju stareju bšlužabnizu mēla, bje jej něspodobascho, a niz w domě jej pšcharbe něběšcho. Šchytno kchěšcho mēšch taťe, ako to běšcho pla wěrchowki wizeła, jeje dom dejascho bšch ako wěrchowu, a wona kchěšcho bje we nom kněžyšch ako gnadna kněni; Starost, jeje manželki, dejascho bšch jeje nehušchy fastojniť, Bogumil jeje komorniť, a Leńka jeje zěřna towarichka. Dwě došč głupej bšlužabnej žowze běšcho bjebe pšchi stawila, ta hadna dejascho kuchnu hobstarasch, ta druga pať šchpu. Ta stara bšlužabniza dejascho tež pšchejz a na jeje měřto bje druga pšhistajišch. Wšchytne hobhđlaře jich maleje wšch žaržascho sa bšwoje podejšchpone, aby jej bšlužyli we poněžnosčzi. Wšchytne pať běchu něpořojne s jeje sachapinanim, a žeden něžhńascho, zož gnadna kněni nahufasowascho: Starost potwěbš buschku na rańe, stawi bjebe klobuť na glowu a žěšcho bjebe schwizajuzh do gólki a něroschi bje před wjazora domoj. Iezrownož běšcho jomu jogo gnadna kněni pšchifasala' až dejal pšchěspolno w pšchawem zařu doma bšch. Bogumil tež kuždžke žajšcha wotejže, ale niz se schwizanim, ale scžicha, potwěbš buschku wenzę na rańe, a pšch skočachu s wjařelim hokoło nogo. Pla kłustego duba wón posasta a tam Leńka k nomu pšchigna a škaržascho jomu bšwoju schěžu a wěliku nusu. Wón ju troschtowascho a napominascho, aby

scjećpna byla; wot swojeje nu'e pať melzascho. A tať zhnascho wón se wschytymy, tenž k tomu gólniřtwu pschibkuřchachu a k tomu pschichadachu, aby pla nogo radu, trořcht a pomoz phtali, a wón wschytym se swojeje biblije deće ražowascho. Wón běscho ten jadyň bamny, tenž w'chytno glupe a hopazne swojeje mamki k dobremu hobraschascho, a tať běscho móžno, až wona s jogo pomozu w'chate dosta, zož howaz neby dostala a hugotowala. Až pať řschěscho tu staru řkuzabnizu wotpořklasch, neběscho nikomu p'chate a wschytne jej gramowachu; Seńka pschořascho sa nu plakuzh, a ako to nepomoga'cho a warda hutschoba ře smilisch neřschěscho, pajže wóna na toleni a pschořascho, — ale tež to běscho podermo! Gastupi tam Bogumil a groni, až bužo wón tu staru Worteju (tať běscho jeje mě) hobchowasch a sa nu ře starasch. Ale to wese jomu gnadna řněni řwelgin sa řlo, a běscho wot togo dńa jogo nejgorschy winil, a phtascho, řať by jomu řchlořeschy mógla.

Zesto dejascho gnadna řněni řkřschasch a řgonisch, řať luže Bogumila w huřofej zesczi měřachu. Gaž wona Seńze powedascho: až hjatowa'ch ne'řeba, to jo glupe, a k drugim lužam: až w bibliji lasowasch, to jo tornoscž, ga jej řuždy wotgroni: Bogumil jo groni, až jo to pschate a dobre! — to řkřchascho wona pscheze a řařej: Bogumil, a Bogumil jo to groni. Togo dla jomu řchym wězej gramowascho, a gab ře jan neřať p'chigořelo, řschěla jogo ned s domu hugnasch; glich běscho tať mudra, až husna: tať jěřno to nejšo!

Bogumil chojža'cho bžes huřschpionka, nagrañascho luže k řchomu dobremu, marřkascho tež řerodnych a řkřch s w'řchym řkřowami, la'owascho hřschězi pscheze lužam s biblije, běscho nejłěpschy řřschělať, hobřtarascho te wěžh řwojogo nana na nej řěpej, tať až ten bžes nogo hřsch řnantoža'cho. Tať młoge, zož wona howaz řschěscho, mořascho ře řtanu'ch, dokulž gólniřať niz neřiřascho; ale Bogumila s domu hugnasch, tomu

že stawjascho a to wón nepschitwda. Ako pał wóna pósna, až je slym dla Bogumila niz nedostańo, chapjascho s lažnosću. Wona bužascho Bogumila tał a hynaž, a neběscho jej pscharbe, až pscheze hyschczi s Leńku pschijaschelstwo žaržy. — Leńka nějo žedno góle wězej a nějo tež jogo šotscha, a togo dla jo nepschistojne, až s něju tam a žyn chojži a s něju hotoło lask, take a schate druge wona grońascho. Leńka a Bogumil dluje zažy newěžschtej, zogo dla take wawřeńe žyni, pscheto jeju žyštej hutschobe taki grěch něsnajaschtej. — Grěch jo služabnik schamnosći, a bydli w schamnosći, chtož pał we šiwělkem chojži, něnajo grěschnu schamnosć chtož pał žani we jhmě chojži, snajo grěch a žyni jen.

Bogumil a Leńka běschtej welgin rostužonej, ako dejaschtej rostyla. Jeju mamka běscho kakařow stajala, kenz by glědalk, až ředejtej gromadu pschisch, tež pažescho žama sa nima. A tał smała jeju pla duba, žož šebe šwoju nusu škaržaschtej, a wona nahumjatowascho jima němožńe; drugi ras huphta jeju w góli a nasežofa jima hyschczi lěpei; a ras tresi jeju w budze chudogo budkařa, a tam Leńku do hobliža deri a humjatowascho jej grosńe, pscheto wona žama woł že bužascho a měńascho, druge žńe tał ał wóna žama. Bogumiloju grosascho, až bužo wschynno gnadnemu wěřchoju grožiwisch, a ten jo Leńžynny kmořsch, a ten bužo jogo hugnasch. A dokulž jeje žloweł kaž starý drejanž k schomu mēly, ga dej wona na pschistojnosć a pōžnosć žaržasch. Tał žěscho Bogumil welgin hobtužony a w hutschobe šrańony domoj, a tam něto tež Šarost jomu posćořnu a pschifasa, až we wschynnych wězach dej mascheri pošluschasch. Leńka dejascho něwo pschezej a stawne pla maschete wostasch, a ta a jeje dwě lišatej žowze ju tał pažechu, až rasa chylžyžku žama něwojta. Leńka a Bogumil šo něto jano sa blidom wizešch'ej, ale jaden nešmēja'cho na drugego poglědnusch a žedno šlowko piknusch, tał běscho mama pschifasala. To pał běscho sa něju welgin

slě. Leńka běšcho wscha blěda, a sginu glědajuzy. Bogumiš
chojžascho ako spizy. Ale take pschegońowańe je, u tež nahuzy,
na zož perwej že se wschym němyšlaschtaj: Wonej že po-
snašchtej, wonej wižeschej, až nejstej bratsch se šotichu, wonej
husnaschtej šwoju luboscž. Pschawa luboscž paš jo huschej
šchogo mozna a pschewińo wschytne šadory, namakajo tež
ku šchoby, kenž jej pomogu; a tak že tež tudy sta. Tej
jadnej woš teju domagneju žowcžowu běcho teje Leńki luto a
jogo dla jej swóli, až wotergi s Bogumikom móžo popowědasch,
a wot togo dná běšchtej šažej wjašolej a žen grysaty huženž
hopschesta jeju hutschobe ranisch.

Leńka běšcho šchěsnascžo lět stara a běšcho rědńe a
lubosńe šwischeza maruschka, tak až wschytne wělike a wošebne
kněe na űu glědachu, gaž raš k šwojomu gnadnemu šmot-
šchoju do města pschize, pschew jeje masch rěse ju šebu,
gaž že tam porascho. A wschytne chwalachu a zescžachu
Leńku, a młogi šchěšcho s neju rědńe žynisch, wona paš že
najeba na to a tam šowšchym něglědascho. Zeje mamka jej
dla togo poscžokowascho a jej do rady dawascho, tak dejala
tak abo hynaz žynisch, ale Leńka ša neju něšluchascho, ale
žaržascho že kaž perwej a něglědascho na jich hušměwowańe.
Zeje hutschoba běšcho a wostawascho pschi šwojom huswolonym,
wona ga běšcho pla tog młožěńza, kóregož zescžascho a lubo-
wašcho, woš kóregož běšcho nahuškna, zož móžascho a wě-
žescho, kenž běšcho jej Boga pokasaš a jogo šwěte šlowo, togo
dla wosta tež jeje hutschoba žysta a nesmasana, lezrownož jeje
mamka šawednikam pomogascho. Jo, žedno šle že jeje
hutschoby nědošknu, pscheto we nej stojascho Bogumiš šo
šwojeju bibliju.

Žewěty štam.

Šujl.

Šchizascžalětna wošna běšcho ku kónzu. Protestanšy
běchu tak wěle dobyli, až šmějachu něto Bogu šwojomu kně-

soju službych po swojej huzbe. Gustav Adolf, schwejdofski kral, běcho we tej wojně swojo žywe ne sgubil, wón bu na 6. novemburu 1632 pla Büřena we welikem bischu satschělony, ale jogo wojnstwo mosta w Řimскеj a pomogascho protestantam až ku koncu wojny. Ale alle w lěšce 1648 bu slo'y měř hobsamkřony. Něto bě wojnstwa domoj puschězichu, a wojaki chwatachu k tym swojim.

A glědaj, tež do gólnikarowego domu pschistupi jaden tych domoj pschiduznych wojakow. Wora běcho šotschiny bratsch gólnikarejz gnadneje kněni. A dofułž běscho šobu wojowal a, kaž wona groňascho, wele dobywal, a dofułž běscho s jeje šwojzby, ga dejascho schytna w domě že psched nim šegibasch. A kury a golóje buch šarě ane, aby ten luby hujt že dobrogo najědl, a s piwnize bu nanosone, aby s dobrym pišchim že hochložil. Starost něbėscho doma, wón chožascho po góli, a gólnikarowa že welgin starascho, aby swojomu hujtoju wšchu zescz hopokasala, a pošla togo dla ned po swojogo złoweka, a gaňascho hořoko gosczá. Ten pať že wo nu že w'chym něstarascho, ale glědascho jan na Leńka. Ale tej že to dlužo něšpodobascho, wona stupi se šchpy a mostaji jogo s mamku. Šebda běscho hujšča, ga začo gólnikarowa: Moj Balzaro, tať hujtoju groňaschu, ta roža we tom domě šwičho ša tebe, jan tebe šom ju huchowala, a jo we'te, iž bužo tvoja, pscheto zož ja zu, to derbi že tosch w domě štasch; jo, to jo nězo ša tebe, — ja wěm, až že schi šda. Ale ja šom že hyschězi lěpej ša tebe štarala. Ša šom schi službu pla našchogo gnadnego wěřcha hugotowala, ty pojžosch ša štschělara k nomu, šarž že tať, aby s tobu špokojom byl. Špodobasch-li šo jomu a tej gnadnej wěřchowze, šenž hyschězi wězej plaschi něžli wón, ga wěsch, až službu mořogo złoweka po jogo šmēršchi dostanošch a Leńka jo tvoja manželšta, ty šy togo dla juž ně'o we twojom domě. Tež že myšlim, ta wěz juž šertwej pojžo. Mój štary je južo radně tupy, — a ty že ša poš lě'a wo-

ženjosch a wostańosch sa pomocnika pla něgo, a tať budu licha togo gjardego mlokaža, kótregosch wězej hustojasch namogu. Togo dla žarž fe k Leńze, až wě, zo dej; ned fe nepodwolt, ale ja zu schi pomogasch.

Ako běšcho Starost domoj pschisheł, sachopi fe nowe witane, jan Bogumil běšcho tať tužny a namožascho fe wjašelisch, ja něgo noběšcho žinža sa blidom rum a derbescho w kuchni hobedowasch. Gólnikať to něčchěšcho, ale běšcho šlaby došč, až ženška wolu hobchowa. Zomu běšcho Bogumila luto, ale zo s něju tšchěšcho, k jogo ženšze ga běšcho jeje hujš pschisheł. Bogumil dejascho s zelažu jěšč, ale wón to něžyničcho, ale žěšcho plakuzh wen do góle.

Balzar fejžescho sa blidom pla Leńki a Starosta a powedascho wot wojny a dgascho tať, až tšchach. Starostoju fe to spodobascho a wón fe myšlascho na ten zaš, žož tež šam běšcho tšchěł k wojakam hysch. Zomu fe Balzar jan togo dla spodobačcho, dokulž hulizowascho, až jo mjaš Schwedami šlužyl, a až jo škobodně wojował, bił, rubał a moril. Starost fe šmějjascho a jogo chwallascho. Balzar tež Leńze rědne šłowa groniascho a ju hajzlačcho, tať až gólnikařowa šwojomu žłobekoju groni: lubh mužo, mě fe šda, abh Balzar a Leńka šebe dobrej bylej, to jo rědně, dašch stej! — Leńka pať fejžescho ako na glizkach, a namožascho dozakasch, abh šterej wot blida stawali. A po chyli stanuchu. Leńka gnačcho wen, a mašch ned sa něju, tej muža pať wostaschtej fejžezh. Wenze chwallascho gólnikařowa Balzarja se šłowami a powedascho Leńze, tať by fe deře měla, gabh Balzar ju šebe sa manželšku wesel, a tať by mogla gosposja, jo, wošebna kněnt byč. Leńze taťe grono wozh wotwori, a wona wižescho, taťe špytowaně na nu zača, a pšna tež, až ju jeje nan hoplewasch něbužo. A wona žěčcho pschejž a plakascho žašofně.

Balzar wosta pla nich jan někotre dny, ale to běšcho Leńze a Bogumiloju nimernosč. Potom žěšcho do města,

aby pla wěřcha do služby stupił, pla gólnikarejz pať běšcho hugotowana wěz, až bužo jich pschichadny byn. A tež pla wěřcha namata Balzar gnadu, pscheto wón móža'cho tať lašne dgasch, až jogo nich' kradu ncposna. Wěřch sgoni tež storo, zo gólnikarejz s' Leńku tšchě, a slubi, až bužo sam jeje šwažbu hugotowasch. Balzar chojžascho zesto ku gólnikarejzom, aby t' šwojej nēwescze hogleđak, ale gaž še porascho, Bogumil kuždy ras huže, a to traja'cho tať poť lěta. Potom žascho Starost ras t' Leńze, ako běšcho tam Balzar sašej pobyl: na pschichadne šwětki smějosch s' Balzarom slub. Ako Leńka tať šhschascho, pajze před nogo na koleni, a pschobascho jogo, aby ju s' Balzarom nenuskať, dokulaž šebe jogo žedne brasch namožo a nebužo; pscheto Bogumil ma jeje hutschobu a bžes nogo namožo by'ch žywa.

S Bogumilom, žascho jeje nan, neby pscheto niz bylo, rownož tež Balzar nēpschisšel. Tať ako 'y še něto myšlišch, myšlach še sam tež něga, a tať še myšle wschytne młode luže. Tež ja mějach nēwestu, kotruž šebe brasch nēšmějach. Po wěřchowej p'chikafni dejach šebe twoju masch wesešch a tegdy še myšlach, až nebudu žednu drugu lubowasch mogasch, jan tu moju huswolonu. Ako pať woju masch bližej posnach, šom jej wot hutschoby dobrý byl. Tať bužosch tež ty Balzara storo lubowa'ch nahuknyšch, gaž twój zloweť bužo, to bžo še schytno namakasch, a pla žony jo to hyscheži lažčežej ako pla muža. Bogumil jo welgin dobrý zloweť, ale wón jo chudy, a čto wě, lež žednu službu dostańo. Balzar pať ma službu, a wěřch j' jomu dobrý a zo, aby ty šebe jogo braša. Mascheri noť wot two'ogo grona niz pikašch, pscheto ta by šla byla, ty wěšch, kať jogo zescži, tež mě še deće spodoba a nēwēm žednogo, kenž by mě lubšch byl. Žyń togo dla, kať schi gronim, a wostań směrom, pscheto hynaz nebužo, a ty bužosch hyscheži sgonišch, až jo tať nejžlěpej a wěscze wschytno deće pojžo. A tať ju wostawi a žěšcho pschejz.

Leńka pať chwatašcho k Bogumiloju a staržascho jomu
swoju nusu. Och tak běcho jeho hušchoba k nomu pschi-
chlona, och, tak twarže běchtej wonej snadnanej, a nět tichchu
jeju rošryšch a rošdželišch, to běcho tak welgin, welgin
tužne. Bogumil ju s tužneju hušchobu trošchtowašcho a na-
pominašcho, aby ſe Bogu dowěriła a na swojeju starcheju
poſluchala. Spomnij ſe, žašcho wón k nej, spomnij ſe na
kašnu: Ty derbišch twojogo nana a twoju mašch zješčišch,
aby ſe ſchi dere ſchlo a ty dlujko žywy byl na ſemi. Po-
ſlušchnoć jo předna žišcheza pschiſlušchnoć. Pschińaſ
něto
twoju hušchobu w poſlušchnoći tomu kněoju k hopru a
ten kněš ſchi něspušchězi. Groń s Dabitom: Mój nan a moja
mašch mě ſpušchězijotej, ale ten kněš mě gorej jejo. Ten
kněš ma poſlušchne ži chi welgin lubo. Glědaj, teſe ja ſcheř-
pim tak ako ty, a jo možno, ať ſe mě hyschězi górej požo.
Možomej ſebe na ju hušchobu s tuženim hobjchěžkašch, ale zo-
mej byšch trošhtnej a wšchyno w ſežerpnosći pscheńać, zož
na naju ten kněš položyjo. Wišche zu s wojim nanom po-
powedašch, a Bog daj, aby jogo hušchoba k smilnosći ſe
hobrošchila. Leńka taku nažejnu němějašcho, glich ſpušchězi
Bogumila mozowana a hutrošchtowana.

Žaſetny ſtaw.

Pschošba.

Na druge žajtšcho pschistupi Bogumil w swojej lěpšchej
něželškej draštwě k Starostoju do jšchpy a žašcho k nomu: Mój
nano, dowoľšcho mě pschošbu. Starost wotgroni: Groń mój
ſyn. Ja dere ſe nažejom, zo bužo; ale to jo pschatwe, ať tu
mńo pschižošch, mej zomej ſe gromaže rošgranašch, groń togodla.

Bogumil ſachopi: Wy ſežo mě, mój nano, ako chudu a
ſpušchězonu ſyrotu namařali a mě ako swojogo ſyna gorej
weřeli, ſežo ſe ja mńo ako nan ſtarali ať do něta. S togo
wšchogo huřnaju, ať me lubujošcho a mě teť dalej glufu žy-

žyſcho, a bužoſcho mě pomogaſch, žoſch to we waſchej mozy ſtoſ. To jo wěrnno, wotgroni Staroſt, ja ſchi wſcho dobre žyžym, a zu ſchi tež k wſchomu pomogaſch, zož móžo k twojej pſchichodnej gluze ſlužyſch. — Dere, mój nano, žaſcho Bogumiſ, togo dla tež wam ſamelzach ſoſ, kaſu rědnu nažeju až do něta w mojej hutſchobje mějach. Wy ſnamascho žednogo ſyna, kótremuž mogli gólniſtwo nahužyſch, aby wam potom we waſchych ſtarých lětach ſa pomozniſa wot gnadnego wěřcha mogli pſchiwdany byſch. Něto ſcžo ſebe mě weſeli, a mě měli ſa ſyna, taſ až ſom wot waſ ſchyfno nahuſnuſ, zož gólnikař nahuſnuſch móžo a derbi, a huſchej togo ſcžo mě dali waſchu zeſu luboſcž a waſcho dowěteńe, a to jo mě taſ ſmóžniſo, až ſom ſ Božeju pomozu waſchu jadnu žowku roſhuzowaſ. Wy ſami wěſcžo, až wona žednogo huzabniſa měla ſejo, aſo mě. Wona jo rědna a pſchiſtojna a pozna, Bogu a žloweſam k wjaſelu weliſa narožla. Něto wiſy jeje hutſchoba na mńe ſ weliſeju luboſcžu, ja ju tež lubuju weliſin, weliſin. Šom něto do muſkežych lět ſtupiſ, ja ſom 26 lět ſtarý, togo dla ſe myſlach, kaſ by dere bylo, gaby Leńku ſa manželſtu ſeſch derbel, a ja byſ wam pſchiſtawjony we waſchom gólniſtwe, by ga wam waſchu ſlužbu na waſchych ſtarých lětach lažčejiſchu hugotowaſ a waſ ſwjaſeliſ; ſeſachyſchežo taſu pſchoſbu a dajiſcho mě Leńku. — Medajiſcho ju wonemu wojakoju, kenz jo ſe aſo ſeſnaty zuſabniſ k wam do domu a do hutſchoby pſchiſchiſchežal, wón ſejo ſa ſu, wona pla ſogo glužnego žywna ſeſniějo.

Staroſt bě ſmelzajuzy na ſwojogo ſyna poſluſchal a jomu ſwoje myſli daſ hugroniſch. Dſy jomu do wozowu ſtupachu, aſo jogo taſ poſwedasch ſlyſchascho a kſchěſcho jomu na jogo pſchoſbu wotgrono daſch, ale we tom hoſognuſchu wotžyńi ſe ſchpa a gólnikařowa pſchigna aſo rizaſy law: ſromaj ſe, Staroſto, kaſ móžoſch pſchiwdasch, až toſch ten ſerodaſ twojogo zeſnego hujka tebe do wozowu ſromoſchi! — A k Bogumiloju ſe hobroſchezy žaſcho wona: Moj hujk Baſzař ſejo žeden lapſ,

ažo ty; wón teke nějo ako pschožar do našchogo domu pschischet, aby Božego dla ho kuž klěba pschožyl; wón jo byl schwejdoyiski wojak, a něto jo zežny služabnik našchogo nejgnadnějšchego wěrcha, a ako taky jo wón do našchogo domu pschischet, jo šebe našchu žowku we wschej zesczi požedał, jo togo dla lěpschy, aš nieražone a nepožluschne wawrafi, kenž šu se smilnosczu do togo domu wesete, a saplasche něto tu weliku dobrošč s grosnym něžetom, a pytaju, aby zežne žowcža sawjadli, a kenž mógu kuždu šchtundu hysch, žož šu how pschischli. —

Takim scžokarškim šlowam hugotowascho Starost s tym kož, aš Bogumila ja ruku pschime a s mišnym głožom k nomu take groni: moj šyno, s twojeje pschosby něbužo niz, němyšl še wězej na take, pscheto ty šy bogi a chudy a namožoš še s Balžarom rownašč, a huschej togo jo to našch nejgnadnějšchy wěrč tak pschifasał a my derbimy požluchašč.

S rostužoneju hutschobu a s ponižnym głožom wotgroni Bogumil: Ja wizim, aš jo wschytno podermo. We pschawem zašu jo mě gólnikařowa to hobspomněla, aš namam tošč we domě niz wězej pytašč, a to šebe noš dasch dwojzy kasasch. Sejšcho togo dla, moj nano, wascho mě šlědł, kotrež scžo mě dali, ja noš s togo domu wězej wen našcz, ako šom do nogo pschinašl. Wy scžo mě na wošymnascžo lět dawali k ježi a draštwu, a scžo mńo huzyli, to saplasch wam Bog ten kněš, wy wěscžo, aš ja jo namogu saplaschisch. Gaby še něgdy stašo, aby mě ten smilny Bog žognował, zu še wam a waschym žišcham žekowny hopořasch, pscheto niz mě tak něhobtužyjo, ako to, aš jo mě něžet předstawjony. Jo-li aš mogł wam s mojim žywenim služysch, ja to šchěł s wjašelim! —

Ně! ně! tak to nějo měnone, wotegroni gólnikař jěžno, wot naš ty nepojžošch, ty šy a wostanosch mój šyn a ja twoj nan, a tošč ten dom jo dom twojeju starejšcheju.

Nětko še sašej gólnikařowa powlětnu a še bojašcho, aš won Bogumila tak nagroni, aš wostańo, něščěšcho togo dla niz slo-

mužič a žascho: daschi ten prosniš žo, mě še sba, aby tšchěl jogo ty hyschczi pschobysch, aby wostaš; daschi žo, wón how nějo třebny, a s Bažarom tež něby mēr žaržal.

Nebužo třeba, me wen staršasch, wotgroni Bogumiš, ja šam pojdu; po mašej chylze pojdu s domu, ja noš wam dlěj šadora bysch. Tu jadnu luboscž jan mě hyschczi hopołažcžo a šawołajšcho Leńku, aby jej ruku daš a Boženie groniš!

Ach to še štanusch nederbi! žaloscžascho gólnikaš. Bogumiš chwatašcho pschejž a Starost tšchěšcho šwoju ženštu nasčžo-šasch dla jeje grosnych šlowow, ale wona taš lažnie a malžnie potwedascho, až wón namožascho šlowka dohugroniš, a wona jomu dopočasowascho, taš jo welgin deře, gaž Bogumiš s domu hujžo, a taš dej še jej raš ša to s ruku hužětowasch.

Jadnasty štam.

Buž w Boženie!

Leńka nětwežescho niz wot togo, zož běšcho še mjaš starejšchyma a Bogumilom štaš. Něto ju šawołachu, a štoro ša něju pschistupi tež Bogumiš. Wón běšcho šebe šwoju rědnu něželštu draštwu seblaš a stojascho how něto w ryjneš kape, šij w ruže a bibliju pod pažu. Leńka, žascho Bogumiš s tužnym głošom, ja debu ša Božeu wolu how s togo domu hysch a zu togo dla tež tebe w boženie groniš. Ja newěm, lež budu šchi žednie wězej wižesch, tež newěm, žo debu še hobroschisch, nusa jo we wschych štronach welika, glich mam nažeu, až bužo Bog še ša mšo starasch.

Ako Leńka taš šhšchascho, pschishchawascho šwojej wozy, a chapjascho welgin plašasch.

Chudy, taž šom pschischel, žascho Bogumiš daleš, taš šašej pojdu. Mojo zeš šamoženie jo how ta biblija. Leńka šej ju š do-
pomněschu, šej tu wote mšo ako mój šwazbarski dar. Ja šchi namogu howazeš niz dasch, pscheto drugego namam. To paš tež nějo ryjny dar, ale welike bogatštwo. Moja mašch jo mě ju

dała, ako běch přech lět starý, a wona běšcho až do něta moja nejlěpšcha pschijaschelniza, s něje som pozerať měr a pokoj, wona jo mě huzyla a troschtowala, a jo tež tudy do togo doma pschimažla weliku gluku, a ja som že zesto Bogu ja take žognowańe žělowať. Ty žama by s něje lasowasch nahuřnuła, by s něje pósnała Boga a jogo sbóžnika a jogo šwěte kasńe. Daschi jogo žognowańe tež dalej we tom dome wostańo! Niž kšchafńejšchego schi namogu dasch, a rownosch schi dať Salomonowe poklady. Leńka, buži how w Božeńe! Nesabyń te huzby, kenz som schi s něje dať, žarž že k Bogu a teke k tej bibliji. Požlučaj na Boga a na twojeju starejšchuju, kotrejž jo schi Bog dať, ňaž sczerpńe te schěžłosczi, kenz Bog na tebe položyjo, wostať s Bogom! — Tež wam, kńes gólnikať, a wam kńeni gólnikaťowa, daschi tež jo wama moja biblija k žognowańu, daschi we tom dome wostańo ako dobry jańžel. Sa wschytno dobre, zož som pla waju dostať, že žěkuju wele tawšynt ras. Wěrtej mě, ja nejžom nežělowny. A bužo-li mě možno, ja wama šwoju žělownoscz se statkami hopokažu. — A pschi tych šłowach wese wón Starostowu ruku, poschlascho ju plakujzy, potom že hobroschi a žěšcho s plakujzym głožom se žurjami wen. Leńka padnu do sezynka, jeje nan ju podkapi a plakascho, gólnikaťowa pať žěšcho sczołajuzy do komorki.

Leńka lažascho wele dnow chora a porwedascho bludńe, a Starost že bojascho, až wona humřejo. Ale wona že sašej hustrowi a běšcho po někotrych dnach pschawě wjažoła, tať až mějaschtej jeje starejšchju tu dobru nažej, až jo Bogumila sabyla, a něto wschytno druge deře pojžo. Wona Bogumila wězej nehospomni, a ako Bažar sašej ras k nim pschiže, ga psched nim nehuběgascho. Na drugi žen jěžeschtej Starost a Bažar do města k wěrchoju, a Leńka wosta wjažoła. Jeje masch porwedascho jej doma wot šwětkow a wot sluba, wona že sazerbeni a niž nepřikascho. Schym bližej že šwětki pschibličachu, schym wjaželscha běšcho Leńka, tať až že gólnikaťowa němožńe žitowascho,

weto paſ jej newěraſcho a něspuſchězi ju ſ wozowu. Tak wělgin paſ aſo ju paſeſcho, dopaſcž ju námožafcho, raſ wjazor běſcho Leńka hujschla a gólnikařowa něwěžeſcho, žo by byla. Žěžno ſawoſa wona ſwoje žowki, hoblaže ſe plaſchcž a taſ žěchu ju pytat. Ale lěbda běſcho gólnikařowa na dwóre ſawoſaſa: Leńka! ga jej Leńka wotgroni a běſcho na raſ pſchi nej, ſe ſagrańaſcho a žaſcho, až jo ſchěla chylku wenkach byſch, dokulž jo taſ rědne. Ta maſch paſ jej wěriſch něſchěſcho, a kaſaſcho jej, aby ſe na raſ huſeblekaſa a ſ něju ſpat ſchla.

Dwanasty ſtaw.

Welika něgluka a pomoz.

Běſcho rědna nož a wſchytne luže ſpachu. Gólnikařejž tež. Leńka lažaſcho ſe ſwojeju maſcheru we jadnej ſchpě. Ale ſchachne buchu wſchytne hokoſo poſnožy hubužone. Gólnikařejž dom ſtojaſcho w plomeńach, ſchěcha ſe palafcho. Gólnikařowa něwěžeſcho, žo ſachopiſch, taſ běſcho ſe ſlěkaſa, wona gańaſcho tam a how we komoře, ſamaſcho ruže a žaſocžafcho, ſchěſcho ſe žuťami wen, ale námožafcho, wona běſcho je wjazor, aſo žěchu ſpat, ſamknuſa a kluž huſchěgnuſa, aby jej Leńka w nožy něhujschla. Něto pytaſcho we welikem ſlěkanu kluž, ale něnamaka jen. Leńka paſ na kolenoma lažezy bjatowaſcho. —

We taſej nuſy huderu něcht wot wenka woſno do komory a jaden muſki ſtožy ſ nima. Leńka, žo ga ſy? — Och, Bogumiſ! Bogumiſ! woſaſchtej hobej na raſ, pomogaj mě, pomogaj mě! a hobej jogo pſchimeſchtej. — Jadnu jan na raſ! žaſcho ten, hobej namgu na raſ náſcž, Leńka pojž! — Och, ſej mě! žaſocžafcho gólnikařowa. — Jo, weſmi ju, žaſcho Leńka, wotaj mě, ja zu humřeſch! — Wſchako ſlyſchyſch, až žo humřeſch, chwataj a ſej mě! — No, mojogo dla, žaſcho Bogumiſ, hobojmě ju, a lěſeſcho ſ něju po jabru doſoj, wotaj ju ſpoſy a ſtožy žěžno ſaſej po jabru górej, kenz ſe juž

palascho. Zaden klužabny pschichyschi jomu mofschy rub, do togo won Leńku sawi a stupascho s něju dołoj, ale jabeť fe hob-
kumnu a wonej padnuschtej. Leńka běscho febe ruku stamala
a žalosčzascho, ale Bogumił wołascho: Leńka! Leńka! Božego
dla, žo masch tu bibliju? — S twečha we mojej schpischze, wona
wotgroni. A Bogumił skozh hyschczi ras do plomeńow. Grědy
fe palachu a stschěcha kypascho fe do gromady. Dlužno traja-
scho, perwej něžli safej wen hustupi. Po radnej chyli huglě-
dachu jogo w žurjach, jogo draštwa fe palascho, ale w ruze
žaržascho bibliju. S mozu něto na něgo wódu lejachu a teš
hogen salachu. Wón pajže t semi a wosta lažezh, dalej ga ná-
možascho.

Muže jogo wesechu a dońažechu jogo do bliskeje budki, po-
ložychu jogo tam dołoj a tu bibliju pschi nom. Tam wón la-
žascho a něwěžescho niz wot fe. Ako safej wotzusche a tu bi-
bliju podla fe wižescho, pschaschascho sa Leńku. Woni jomu
hulizowachu, až jo gólnikař ned žajtscha se kwojeju žonu a
s Leńku do města t twečhoju jěl. A ned hupóžla Bogumił
muža, aby tu bibliju Leńze pschińažl. Šam pať žětowascho
fe Bogu, až jo jomu moz dať, dweju žłowekowu a bibliju
s plomeńa hurysch. Wele dńow lažascho tam chory, ale te luže
jogo se wschytnym třebnym hobstarachu a hopokasachu jomu
wele lubosčzi, až fe hugoji a jogo hopalone rany sažyte běchu.

Tschinasty staw.

Pschežluchowaně a bud.

Raš we dńo, ako Bogumił chory lažascho, kšyschascho wón
psched žurami wołane. Budař, pla kótregož Bogumił lažascho,
hugrańascho fe psched wjažu s někotarymi mužami a něschě-
scho jich nutsch pushečzišch. Bogumił na ně požluchascho a hu-
rosmě, až fe dla něgo hugrańachu. Woni fe schako blabichu
a budař jich wot žuri starzascho. Jogo žeńska teš mjasch poře-
dascho a žascho: žłowel, ja schi sa bogala pschožym, buž s měrom!

že s nim do města sporali, bu wón mimo wschogo pschaschańa jogo popajžeństwa, wón bu do řeschasow husamkany a psched řud wěžony. Tam wón řlyshascho, až jomu do winy dawachu, až jo gólnikařstwo řapalit, aby že gólnikařowa řpalila a wón že tať na nej pomřzil, dokulž běřcho jogo nepořlyschnosęzi dla hugnala. řuž wele řnankow běřcho pscheřlyshanyh, a wschytne běchu Bogumiloju dobre a grońachu wot řogo nejłępsche, a weto hugroni řudniť, až jo Bogumiť winowaty. Něto Bogumiť řam psched řudom pschaschany hulizowascho, a řchym dalej řchym górej buwascho ta wěž.

Bogumiloju hopořasachu, až běřcho že potom, ako běřcho wot gólnikařeřz huiřhel, pla jadnogo budkařa řchowal, řenz něži běřtel gořiny dalej bydlascho, we dńo běřcho pla řogo řchowany, w nozy pať hokoło chořzil. řaž jogo něto řudniť pschaschascho, řo jo řuždu noz byl, a řo jo řyhyť, řamoařascho wón na to pschařwe řpokojne wotgrono dasch, wón běřcho řlęřany a že řchařo pschegrańascho. A dalej! Blisko pschi gólnikařeřz domie namafachu řajřřcha po hogńu latařńu togo budkařa, pla řótregož že Bogumiť řchowal běřcho, a blisko pschi latařni lařachu Bogumilowe piřařřke řnigłizki, s řotrychž běchu něřotre paperki huryte. — Dwě gólnikařeřz řowze běřřlej hopořnanilej, až jo Bogumiť ten wjazor před hogńa ře řařwěřřhoneju latařńu we bliřy gólnikařeřz doma chořzil, a ta budkařka běřcho hugronila, až jo to jeje latařńa, a až jo ju Bogumiloju pořyřyřla. — Na wschytne to řamoařascho Bogumiť wele wotgroniřch. Wón hulizowascho, až jo řřchěl řeńku hyschęzi rař hogleđasch, tu latařńu pať jo togo dla měl, aby že w nozy řeřabluził, a až jo řebe ře piřařřke řnigłizki řan s pschigodu huryl. Ale to woni řa wěřre řeřařřachu, dokulž tam řuždy wěžescho, až řu jomu wschytne drogi a řeřařřki w góli řnate, a wón běřcho perwej pscheže a řtařwne řež w řchamnyh nozach bęeř latařńe domoj namafal, wona noz pať běřcho řwětřa a byřřcha. Dalej jogo řudniť pschaschascho, řogo dla tu latařńu řejo domoj weseľ, ale ju tam wo-

stajik a bžes neje scheł, a žo jo lampa s teje larańne wostała. — Na to wón niz nepikascho. Wón běscho pschi wschom pschežku-chowaniu tať slěfany, až ſe tať zesto wschafo pschegrańascho, až ten ſudnik a wschyfne, fenž podla běchu, jogo ſa winowatego pójnachu.

A lezromnož Bogumika wschafo a welgin napominachu, aby ſwój grosny ſtať pojnať, ga wón glich pschi tom wosta, až jo newinowaty, a až nejo podpaliť. Něto ſchěchu jogo ſchachně marſtaſch, aby dla welikich bolow ſwój grěch poſnať, gaž to ſ dobrym nežyńascho.

Nětotre dny perwej pať pschistupi bėriz k nomu do popajžen-ſtwa, ten běscho ſe juž zesto ſ nim rošgrańať, a tať ſachopi tež žinža. Ale wón běscho wot ſudnika poſłany. Bėriz jomu něto wschafo powedascho, a tež to, až smějo Leńka pschichodne ſwětki ſe Balzaroim ſlub, a až ma wěrch juž k ſwazbe wschyfno pschigoto-wane, a tať ſe Leńka k tomu wjaſeli.

Daschi maju pschigotowane tať wele ako ſchě, Leńka ſebe Balzara pscheto nebečo, wotgroni Bogumik.

Njewěť to, žascho ten bėriz, ja ſchi gronim, až ſebe jogo bečo, jo jomu juž welgin hobdariť.

Zloweť, ty kžosch! ſawoła rošgořony Bogumik, předk hogńi ſchěť ſchi to wěriſch, ale něto ſchi to newěrim; žinža niz!

Kaž zosch, wotgroni bėriz, ale žo ja by wot togo měť, gab' ſchi kdgať; ja ſam tomu gjardemu Balzaroju Leńku nežyžym a tať ſe myſle teke wschafo druge ſe mnu, mě jo wscho jadno, lez mě wěriſch abo newěriſch. Tebe pať hoblutuju, až ſe tať twarže na žeńskeze ſtowo ſpuſchczijosch. Žeńske ſu welgin nehobstawne. Žinža rědne powedaju a ſwěrnoscž ſlubiju, a witsche ſu juž ſ drugim dobre; ty ſy welgin hobschužony; to mě wěť, až jo ſ Leńku tať, ako ſom ſchi gronik.

Žij, a ſawołaj ſudnika, žascho něto na raš Bogumik, ja zu jomu nězo ſjawišch.

Bėriz běscho wjažofny, až běscho ſe jomu ſ jogo laſnoſcžu

tať ražiko; wón wotejže něto, a ja poť gožiny stojascho Bogumil psched řudnikom, a husna ře, až jo pla gólnikařež podpaliť, aby ře nad nimi pomřezit a hulizowascho tež wřchytno, řařž běřcho to řachopiť. Na to jogo řařej hutweřechu.

Řa takim jogo pořnaschim bu něto huřužone: Bogumil dej hysch řywy řpalony! Wjerch tež na taře huřuženie ře podpifa, a něto bu to Bogumiloju řapowedane. Bogumil wosta pschi tom ř měrom a troschtny. Řa dwa dny, to běřcho pěť psched řwětřanti, dejascho hysch řpalony. A ja řtarym nalogom ře řlezynařa pschashachu, lež řebe psched řmerschu hyschři nězo poředa, aby ře jomu daťo. — Řiz řebe něpoředam, wotgroni Bogumil, ako to, ab mogať řinřa moju bibliju dořtařch, ja řřchěť ře ř něje psched řmerschu troschtowasch, potom řu ju řobu na řchčěpowř wesesch, aby ře ře mnu řpaliťa. Dwa řařa řom ju ř hogřa huryt, a něto wono huglěda, až břo dejasch ře řpaliřch. Řa deře řom ju Řeňze darit, ale ta něsmějo ju něto řa řiz, a buřo mě ju rada řařej dařch, gař ma řwět psched wozyma.

Řwoja pschobřa dej ře dopořniřch, wotgroni řudnik, ja řu ře řam řa to pořtarasch, až ju dořtaňořch, a mořořch ako pořutny grěřchnit humřesch.

S t e r n a ř t y ř t a w.

Řať biblija wot řmerschi humořo.

Řsudnik pořřla něto po bibliju, ale jogo pořoť ju něpschřnaře, wón pořřla hyschři řař, a pscheye řařej da we řu pschobřhřch, ale nicht ře ř něju něporascho. Řtarost běřcho ř města hujěť, wón ga namořascho wostařch a pschiglědowasch, řať Bogumila řpaliřch budu. Gólnikařowa a Řeňka běřchtej chorej a gromaře we jadnej řchpě. Gólnikařowa něpuschčři niřogo do řchpy, řeribej něřřli by Bogumil řabogi něbyť, a běřcho řwojima řřuřabnyma řowřoma twarře pschřřařa, až matej řuřdego wot jeje řuřow wotpořařasch, jan Bařzařa řiz. Řsudnik pať, dořulř tu bibliju nicht něpschřnaře, řěřcho na drugi řeň řajřřa řam ř tuma řeň-

skima po nu. Dokulž běscho gólnikařowa pschikasa, neschěsčtej jogo tej žowze nutsch puschczišch, ale won že neda wotpočasch. starzy hobej na bož a žěscho s mozu nutsch, se ľdsami pať we wozyma že sažej roschi, ale bibliju nemějascho.

Gožinu posdzej běscho zeke město polno nowinkow a hulizowańa, jaden powedascho tať, drugi hynať. Tak žebe tež hulizowachu: Leńka, Balzarowa nēwēsta, jo něto do popajženstwa do wēžona, wēzej něžli sto luži řu to wiželi. Gólnikařowa jo tať slěkana, až jo wschynna naboga. Esudnik jo zajtscha pla wēřcha byť, a ten jo pschikasať, až dej bysch Bogumil žinřa hyschczi spaly. — Zo jo wot takich nowinkow wěrnno, zo jo seřdgane, to nicht nēwēžescho. Pořly, bēriže a řudniki gańachu tam a how a mējachu welgin nusne, glich nētwarachu niži ředen schcžepowz — a ředyn tych kněřkich řlužabnikow niz nēpikascho, lezrownož jich dořcž pschachachu. Zakańe luda běscho welike, a nařlědku sgonichu, až bužo wotpołdńa hokoło dweju to řlědne řuženē dla togo řapaleńa řaržane, a bužo řapalowať potom ř řmērschi wēžony. Něto zeke město pilńe glědascho a na pschiduze nusńe zakařcho. A lej, hokoło dweju wotpołdńa řěschtej wēřch a wēřchowka do řudneje wjaže, a řa nima wschynne huřoře řastojniki, řudniki, řězniki a bēriže a tež wschynne wořebne luže s města, to nēbēscho hyschczi ředńe byťo. Esudna wjaža běscho nařhtapana s lužimi, pscheto čtož jan mořascho, ten že tež nutsch schischcžascho. Blisťo pla řudnika bē řapowestť.

Bogumil bu něto pschirwēžony a řudnik jomu předť lasowascho, zož běscho přerwēj wot hogńa hugronik a řať jen řakožyl běscho, a pschachascho jogo potom: lez jo to wschynno pschawē napiřane, a lez to tať byťo. A Bogumil wotgroni: Zo, tať jo byťo- — A ako běscho to hugronik, wesechu ten řapowestť řlěř řudnika přeřez a lej, tam Leńka stojascho, bēka hoblazona a wschynna blēda a řaržascho bibliju s rukoma na hutschobe. Wona čapjascho powedasch a hugroni s hubojanym głořom: Tak nējo, ako Bogumil jo gronik, wōn nējo podpalik, ale ja řom to zy-

nika; jo, psches moju winu jo fe nasch dom wotpalik. — Bogumil, daj Bogu zesčz, a groń wěrnoscž, ako ja! —

Bogumil, ako to blyschascho a wizescho, možascho fe lěbda na nogoma sdžaržasch, tak běscho fe slěkať, glich žascho: Ja bom podpalik! —

Smilny Bog, žascho Leńka, zo bom schi zynika, Bogumil, až mě tak slě zynisch?

Bogumil melžascho.

Deře, žascho wona dalej, pschižegaj ga na tu bibliju, na ten luby dar twojeje nabogeje mascheře, kotaraž něto na tebe glěda, pschižegaj něto na nu, až wěrnoscž gronisch a by podpalik, potom derbisch tu bibliju dostasch a možosch febe ju bobu sesch.

Bogumil wotgroni, kak možosch taku pschižegu wote mńo požedasch, gaž glich žama žwoju pschižegu žaržaka nejby?

Na to Leńka: Zo nejžom žaržaka? — ja wižim, Bogumil, až by hobelđgany a hobschužony; ja nejžom moju pschižegu skamať, kotruž bom how na tu bibliju pschižegaka.

Ga ty s Bazarom slubjona nejby, žascho Bogumil, a febe jogo tež sesch nebužoch? — nejby s nim pla nejgnadnějšchego wěřcha byla, a nejto ten waju hobdarik? — Na to Leńka: Ja bom až do žinžajšchnego žajtšcha čhora lažaka a nejžom wěžeta, až ty w popajzeństwe fejžisch, a až tebe do winy dawaju, až by nasch dom podpalik. Mój nan mě nejto niz pikať, dokulž fe bojascho, až by fe ja dla togo do bńeršchi slěkaka, a masch ty snajosch, a tak neběch přewej tog' rnyšcheg' sgonika, ako žinž žajtšcha ten kněš budnik k nam pschistupi a tu bibliju pominascho; tomu bom potom wschytno gladze hulizowaka. — Ty by nežmilně hobelđgany, Bogumil, a něto groń wěrnoscž, ja schi Boga dla pschožym. A wona padnu na koleni a sthťnu ruze.

A to šapschińe Bogumika tak, až wón jatwoka a žascho: Ja nejžom žeden skofnik, ja nejžom gólnikařejž dom podpalik.

Leńka na to: Tak, mój bratsch a mój luby, to jo wěrnoscž. A plakuzy běžascho k nomu a hobožńe jogo hořoko schyje a žascho:

Žeŕ a chwalba buži Bogu, kenž jo ſchi pſches bibliju wot ģmierschi humogŕ, wón jo ſe na tebe pſches ģwojo ģwěte ģlowo moznj hopenaſaſ, kotrež ty taſ we zeſcži maſch. Neby-li ty ſa jogo ģwětnj ģlowom požedaſ, ga by na ſchězěpowzu humřeſ, a ja neby niž ſgonika. A ty by tež mě ſ tym do ģmierschi ſagnaſ, pſcheto gaby wot twojeje ģmierschi ģlyſchala, ga by ſa tobu chwataſa; pſcheto taſ mogala ja ſ takeju winu hobjchězſkana tudj dlěj na ģwěſche hobjtaſch? Och, Bogumik, taſ možaſcho ty, kenž by taſ bogabojaſnj a by mě Bože ģlowo hužnj, až bych dobre lubowaſa a tomu ſtemu gramowaſa, taſ možaſcho twoja huſchoba taſu newěrnosež groniſch?

Bogumik pſchikſchy ſ ruku ģwojo hoblizo a žaſcho: Ja ſe myſlach, až by mě newěrna a by ģwój ſlub ſkamala, ako běchu mě wot tebe gronili, ja ģom mimo wěžeńa tebe ſte žynik, wodaſaj mě!

Ja ſchi wodaju, žaſcho Leńka, dofulž by ſcheli to wělgin ſlě hužyniſch, ale Bog ten kněs jo pſches twoju bibliju wſchjſno ſ lěpſchemu hobjroſchik.

Þ ě ſ c h n a t y ſ t a w.

Þichjžeganje.

A Leńka powedalaſcho dalej a žaſcho: Něto zu tež hulizowaſch, taſ jo ſe naſch dom pſches moju winu wotpaſik.

Bogumika, kótregož mam na ſemi nejlubej, a bžes kótregož žywa byſch namogu, jo maſch ſ domu hugnaſa, ſ togo domu, do kótregož jo taſ wěle gluſi a žognowańa ſe ģwojeju bibliju pſchjńaſſ. Ako božeńe beřeſcho, ga mě napominaſcho, aby mojima ſtarejſchyma poſluchaſa, a ſebe Bałžara ſeſa, ale ja wěžeſch, až ſe nebužo jan moja, ale tež jogo huſchoba pſchi tom ſkamaſch a ſaſchawišch. Ako běſcho Bogumik huſcheſ, ga ſginuch ja ſtoro, taſ ſchězſko mě běſcho, ja weſech ſebe bibliju a namaſach we nej hochkožeńe. Na druge žajtſcha, ako wenſach chojžach, žož běch þeribej ſ Bogumikom zeſto chojžiſa, ſmaſach tam tu budaſku. Ja

plafach, a wona plafascho se mnu a mě troschtowascho, a měna-
scho, až ſe Balzara ſeſch ſebudu, a až ſebudu pſchi tom na mo-
jeju ſtarejšcheju poſluchasch, pſcheto jeju wola jo tudy napsche-
ſchimo Božej woli. Wona žaſcho: Gaž ſebe Balzara ſejoſch, ga
ſapadnoſch ty a tež twojej ſtarejšchej do weliſeje žakoſeži, a niht
neſmějo niž wot togo, ako negluſtu a žakoſež, pſcheto Balzar jo
bogaſnebojaſny a groſny žloweſ; ſejoſch-li paſ Bogumila, ga ne-
pojžo ſe niſtomu ſlě. Take grono ſdaſcho ſe mě roſymne a
pſchatwe. Och, wotegronich jej, gab jan how Bogumil hyscheži
byſt, ga ſchěta jomu to wſchytno taſ groniſch. — A něto mě
wona hulizowascho, až jo Bogumil pla ſeje, dofulž ſewě, žo by
ſe hobroſchil. Ja ſchěch ned ſ nomu, ale wona mě hoborascho
a žaſcho, až jo jej Bogumil twarže pſchifaſaſ, aby niž wot ſoge
negronika. Ga pſchožach ju, aby jomu gronika, aby ſchěſt žinſ
w nozy ſ naſchej groži pſchiſch. Ta běſcho jomu to gronika, a
Bogumil tam pſchiže. S mojeju bibliju w ruže žěch jomu na-
pſcheſchimo. A ako běch jomu wſchytno hupoſwedaka, a wón ſe
weto podwolich neſchěſcho, ale žaſcho: Až debu ſtarejšchyma po-
ſluſchna byſch, to jo to předna kaſn ſe ſlubom; ga položych moju
pſchawu ruku toſch na tu bibliju, pſchižegach pſchi tom wſchogo-
moznem Bogu, až ſebe Balzara žednie neſeju. A ako běch moju
pſchižegu hugronika, ga pſchižegascho Bogumil tež na tu bibliju,
až mńo žednie neſpuſcheži. Naju wjaſelosež běſcho weliſa, kotaruž
něto mějachmej. Tež ſe wotegronichmej, a ſedej niht wot naju
ſluba ſgoniſch, až tež ſozomej gromaže chojžiſch, ale ſebe pižasch.
Liſty zomej do grodki pod jadnu ſchěžěpku kaſež a tam dej žaden
togo drugego liſty namaſaſch. Bogumil dejascho taſ dwojzy hob
noz pſchiſch, raſ, aby ſwój liſt pſchiſaſt, a raſ, aby potom mój
weſeſ. Doma ſamožach latařńu ſeſch, maſch by to ned wižela;
Bogumil dejascho mě togo dla ſ latařńu ſwětko pſchiſaſež, aby
pižasch mogla. Taſ žěch do grodki, ſachopich pižasch, ale na raſ
ſklyſchach maſcherine wolaſne. Bojaſni dla chyschich lampu do
nugla a chwatach ſ nej. Wona mě naſežoka a kaſascho mě do

postole hysch. Za se dla togo swětka bojach a namožach hušmisch, glich sebe tež myšlach, až som wěscze ten palezy šufzog s wolejom šalaka. Až pak to se stalo nějo, něto wschytne wěmy. Hogeni a wolanie naš tschajšnie hubuži. Bogumil pak jo hognoju hurni moju mašch a mě a tosch tu bibliju! —

Sch e s n a s t y s t a w.

Bož Bog gromadu wězo, nědej žeden zlowek rošdželišch.

Wschytne luže w šudnej wjažy, fenž takemu Ležynemu hulizowanu pschipoštuschachu, namožachu goruzych dsow se šdžaržasch; wschytne se žiwachu a chwalachu Bože žiwne wěžeće.

Weřch pschikasa, až dejali Bogumila ned pušchczišch, a weřchowka požedascho ja bibliju, aby ju hogleđala, a tež wschytne druge. Togo dla bibliju na blido položychu, a kuždy tam štupi, ab ju hogleđal. Pscheto bibliju wizesch a mēsich, to bēscho tenzaš hyschczi rēđka wěz. — Bogumilowa bogabojasna mašch bēscho do biblije na předne šopeno rēđny schpruch napišaka a špod nogo šwojo mě, a taku potom šwojomu šynoju darika.

Mjas lužimi, fenž w šudnej wjažy bēchu a šchēchu bibliju rad hogleđasch, bēscho tež jaden starý zlowek se šužednego města, a ten bēscho lēbda bibliju wotžynil, ga se žiwowanim wolascho: Zo? Marscha Libanojz jo byla mašch how togo mšoženza; negronie ga jomu, kaž som šlyšchal, Bogumil Starost? —

Šsudnik wotgroni: To mě Starost ma wón wot šwojogo rētejšchnego nanka, gólnikara Starosta.

Ten žušnik schišchcžascho se něto psches schytken lud, aby k Bogumitoju a k Ležze pschisšel, kotrejž gromaže blisko pla weřcha stojaschtej. A ako bēscho se až k nima pscheschischcžal, žascho wón: Bogumil Starost, nebēscho twoj nan ten šupz Liban we Magdeburku?

Jo, to jo wón byš.

Memējascho twoja mašch bratscha w Blankenburku?

Jo, žascho Bogumil, tam jo mój huš, jo w Blankenburku,